

Porteføljestyret for demokrati, styring og fornyelse

Møte 3/2023

Dato

Fredag 27. oktober 2023
09.30-13.00

Sted

Drammensveien 288 og digitalt

Til stede

Eli Skogerbø (leder)

Jørn Rangnes

Lise Hellebø Rykkja

Anne Cathrin Østebø

Moa Bjørnson

Eirik Holmøyvik

Ragnar Torvik

Tone Merethe Aasen

Matz Dahlberg

Forfall

Observatører

Til stede fra

Forskningsrådet

Marianne Jensen, Bjarne Oppedal, Line Marie Sørsdal og Anne Winsnes Rødland

Sak PSDEMOKRAT 18/23

Godkjenning av sakliste

Vedtak

Sakslisten godkjennes.

Sak PSDEMOKRAT 19/23

Spørsmål om habilitet

Vedtak

Det er ikke meldt om inhabilitet i noen av sakene.

Sak PSDEMOKRAT 20/23

Referat fra porteføljestyremøte 2/23, 16. juni 2023

Det var ingen merknader til referatet.

Vedtak

Referatet tas til etterretning.

Sak PSDEMOKRAT 21/23

Muntlige orienteringer fra administrasjonen

Administrasjonen orienterte om følgende:

- Prosessen for oppnevning av nye porteføljestyre: Den eksterne innspillrunden er gjennomført, og administrasjonen har fått inn mange gode forslag til kandidater. Vi arbeider nå internt med forslagene, før Forskningsrådets Styre skal vedta sammensetningene av de nye porteføljestyrene på sitt møte i desember.
- Gjensidigestiftelsen har tildelt 25 mill. kroner til videreføring av Fire Research and Innovation Centre (FRIC). Forskningsrådet skal fortsatt ha den administrative oppfølgingen av senteret.
- Satsing på KI: Regjeringen gir én milliard kroner til forskning på kunstig intelligens. Forskningsrådet arrangerer tre innspillmøter for å få forslag til hvordan denne forskningsinnsatsen bør innrettes. Vi oppfordrer porteføljestyrets medlemmer til å komme med innspill.
- Foreløpige resultater for samfunnsikkerhetsprogrammet i Horisont Europa (Klynge 3) for 2022 viser at norske aktører ser ut til å ha gjort det godt.

Porteføljestyret takket for orienteringene og hadde noen oppfølgingsspørsmål og kommentarer.

Vedtak

Ingen vedtak i saken.

Sak PSDEMOKRAT 22/23

Orientering om Forskningsrådets nye strategi – struktur og prosess

I forrige møte (sak 14/23) ga porteføljestyret innspill til arbeidet med Forskningsrådets nye strategi. Det var innspill til hvilke store utfordringer vi må løse for å nå målene i Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning, og hvilke prioriteringer vi må gjøre for å løse disse utfordringene. Innspillene har vært, og vil fortsatt være, verdifullt grunnlag i den videre prosessen med strategien. I dette

møtet orienterte administrasjonen om struktur og videre prosess for strategien, inkludert videre involvering av porteføljestyrene.

Den nye strategien vil bestå av 1) en innledning som gir en introduksjon til de største utfordringene, Forskningsrådets rolle og merverdi og som plasserer strategien i styringssystemet, 2) en beskrivelse av hvert målområde og de største utfordringene vi ser som er vesentlige å arbeide med for å sikre måloppnåelse for Forskningsrådet, og 3) prioriteringer per målområde. Dette skal forankres gjennom en ekstern prosess med dialogmøter og skriftlige innspill i perioden desember – februar. De nyoppnevnte porteføljestyrene vil involveres i januar-februar.

Strategien vil i tillegg ha en virksomhetsintern del, hvor hver prioritering konkretiseres med handlingspunkter og indikatorer som måler utvikling/måloppnåelse.

Det er planlagt at Styret skal vedta den nye strategien i mars 2024.

Porteføljestyret takket for orienteringen.

Vedtak

Ingen vedtak i saken.

Sak PSDEMOKRAT 23/23

Investeringsplan 2024-2027

I forrige møte (sak 15/23) la administrasjonen fram porteføljeanalysen og rammen for investeringsplanen og ba porteføljestyret om innspill og vurderinger til utarbeidelse av ny plan.

I dette møtet skulle porteføljestyret vedta investeringsplanen for 2024-2027, som bygger på forslagene fra forrige møte. Investeringsplanen legges deretter fram for Forskningsrådets Styre for godkjenning.

Administrasjonen la fram forslaget til investeringsplan, som viser budsjettsituasjonen til de ulike budsjettformålene og tilhørende forslag til utlysninger i løpet planperioden. For 2024 er det rom til å lyse ut midler gjennom SAMRISK, DEMOS, INNOFFARENA og OFFPHD:

OFFPHD har løpende utlysning og regelbasert søknadsbehandling. Det er 30 mill. kroner tilgjengelig årlig. Ordningen har imidlertid opplevd en stor økning i innsendte søknader. På grunn av det store søknadstilfanget planlegges det nå å erstatte tildelingsprinsippet "førstemann til mølla" med en randomisert trekning for kvalifiserte søknader i 2024. Det ses også på andre mulige grep for tildelingen av midlene.

INNOFFARENA har 20 mill. kroner tilgjengelig for utlysning av innovasjonsprosjekt i offentlig sektor og førkommersielle anskaffelser i 2024. Dette er 20 mill. lavere enn vi tidligere har antatt, og skyldes behovet for å få ned negative overføringer. Den årlige utlysningen av prosjektetableringsstøtte for førkommersielle anskaffelser og innovasjonsprosjekter i offentlig sektor må også reduseres fra 3 til 1 mill. kroner. Denne millionen inkluderer nå også mobiliseringsstøtte.

SAMRISK har 84 mill. kroner tilgjengelig i 2024. 3 mill. kroner er satt av til en fellesutlysning om migrasjon gjennom NordForsk. 8 mill. kroner er satt av til Forskningsrådets årlige fellesutlysning Arealer under press, som i år vil ha et tydelig fokus på samfunnssikkerhet. De resterende 73 mill. kronene vil inngå i fellesutlysninger med DEMOS innenfor samfunnssikkerhet, demokrati, styring og forvaltning. Det blir én utlysning av Forskerprosjekt og én av Samarbeidsprosjekt, men de to utlysningene har samme tematiske inngang. Det er imidlertid færre midler tilgjengelig fra DEMOS enn først antatt, så utlysningene vil prioritere søknader med relevans for samfunnssikkerhet.

DEMOS hadde i utgangspunktet 40 mill. kroner tilgjengelig i 2024, hvor 5 mill. kroner var satt av til en fellesutlysning gjennom NordForsk om demokratisk, grønt skifte, og 35 mill. kroner var planlagt inn i fellesutlysningene om samfunnssikkerhet, demokrati, styring og forvaltning. Imidlertid skal en ny Stortingsvalgundersøkelse på inntil 38 mill. kroner lyses ut innenfor rammene til DEMOS. En grundig økonomigjennomgang åpner for at vi kan øke utlysningsrammen for DEMOS til 55 mill.

kroner i 2024, for å kunne lyse ut noe midler (12 mill. kroner) i fellesutlysningene med SAMRISK i tillegg til Stortingsvalgundersøkelsen.

Den årlige utlysningen av 1 mill. kroner i arrangementsstøtte fra budsjettformålene DEMOS, SAMRISK og INNOFFARENA, vil også inkludere nettverksstøtte fra 2024.

Porteføljestyret takket for presentasjonen og kom med noen oppfølgingsspørsmål og synspunkter. Hovedpunkter fra diskusjonen:

- Å innføre randomisert trekning innenfor ordningen med offentlig sektor-ph.d. kan sende et uheldig signal om at Forskningsrådet ikke har noe godt system for å vurdere og prioritere mellom søknadene. Porteføljestyret foreslår å vurdere ulike grep for å prioritere mellom søknader: tematisk fordeling, geografisk spredning og sektoriell spredning. Om det ikke er realistisk å opprette et større system for vurdering av søknadene, bør det være mulig å foreta en strategisk prioritering ut fra målsetningene for innovasjon i offentlig sektor. Her kan porteføljestyret være med og prioritere. For eksempel kan en se på hva slags tematikk ph.d.-prosjektene har dekt siden ordningen startet, og foreta en tematisk prioritering for neste utlysning med det som utgangspunkt.
- Det er uheldig at midler som porteføljestyret har satt av ett år for å spare små midler til en litt større utlysning året etter, blir spist opp av behovet for å få ned avsetninger (INNOFFARENA).
- Det er viktig at porteføljestyret får vite om større utlysninger, som Stortingsvalgundersøkelsen, så tidlig som mulig. Med små budsjetttrammer, får dette store konsekvenser.
- Regjeringen har lagt fram et forslag til statsbudsjett hvor ordningen med regionale forskningsfond (RFF) legges ned til fordel for forskning for helse- og omsorgstjenester i kommunene. Det er viktig at kommunal sektor får et relevant kunnskapsgrunnlag, her har det vært en skjevfordeling i forhold til spesialisthelsetjenesten. Men det er synd om vi ikke samtidig kan beholde RFF.
- Foreløpig har ikke dette porteføljestyret lyst ut midler til kommersialiseringsstøtte, men det er noe neste porteføljestyre som har ansvar for innovasjon i offentlig sektor, bør tenke på.
- Det bør bli nye utlysninger innenfor samfunnsøkonomi. Måltrettet økonomisk forskning for å unngå kriser etc.
- Fellesutlysninger kan være et godt virkemiddel for å få mer ut av små midler. I NordForsk-utlysninger bidrar dessuten NordForsk med en betydelig top-up. Men det er viktig at fellesutlysningene er spisset nok til at vi får søknader som treffer porteføljeplanens målsetninger og prioriteringer.

Porteføljestyret vedtok forslaget til investeringsplan med de forandringene i budsjettsituasjon og utlysningsplan for DEMOS som ble redegjort for i møtet.

Vedtak

Porteføljestyret vedtar investeringsplanen med justeringer besluttet i møtet. Det tas forbehold om endringer i budsjettsituasjonen.

Sak PSDEMOKRAT 24/23

Presentasjon offentlig ph.d.-prosjekt

Ørjan Nordhus Karlsson, stipendiat ved Nord universitet og fagdirektør for totalforsvar og hybride trusler i DSB, presenterte sitt offentlig sektor-ph.d.-prosjekt "Det nye totalforsvaret – organisering av samfunnets sikkerhets- og beredskapsressurser i møte med nye utfordringer". Totalforsvaret

omfatter gjensidig støtte og samarbeid mellom sivil og militær side i hele krisehåndterings-spekteret. Karlsson ser blant annet på hvordan skillet mellom statssikkerhet og samfunnssikkerhet er i endring, og på gråsoneutfordringer som sammensatte trusler, cyberangrep og påvirkningsoperasjoner.

Porteføljestyret takket for en spennende presentasjon og hadde flere oppfølgings-spørsmål og kommentarer.

Vedtak Ingen vedtak i saken.

Sak PSDEMOKRAT 25/23 **Eventuelt**

Styreleder takket hver og en av porteføljestyrets medlemmer for den gode innsatsen alle har gjort i løpet av styreperioden. Avdelingsdirektør Marianne Jensen takket porteføljestyret på vegne av administrasjonen. Det har vært et godt og engasjert porteføljestyre, opptatt av å dele kunnskap og bidra til konstruktive beslutninger. Porteføljestyret har også tatt strategiske grep som har satt spor.

Det var ingen andre saker under eventuelt.

Vedtak Ingen vedtak i saken.

Sak PSDEMOKRAT 26/23 **Godkjenning av vedtaksprotokoll**

Vedtak Protokollen godkjennes.